

den nordre Ende af Havnen tages forskjellige Hensyn, og jeg tror, at det Projekt, som er forelagt os af Indenrigsministeren, ikke tilfælde tager de Hensyn, som kunne tages. Man bør ikke sligte den østre Grændse for den nye Havn saa langt ud paa Inderrhedens nuværende Omraade, som Tegningen viser, og jeg ser ikke nogenjombest Nødvendighed derfor. Jeg skønner ikke rettere, end at man i det Allermindste maatte kunne holde sig indenfor den Linie, som oprindelig har været udpeget som den naturlige Grændse for Udvidelsen, nemlig fra den nuværende Havns Nordspids og til Kastelspynten, derved vilde være bundet ikke saa Lidt. Man vil maaste sige, det vil have til Følge, at de Bassiner, der skulle udgraves indenfor denne Linie, ikke ville kunne gøres saa brede som det store Bassin, det saatalde Sydhavnsbassin, saaledes som det er vist paa Tegningen; men jeg tror ogsaa, det er ganske overflødig at give Bassinet en saa uhyre Bredde. Bredden er nemlig, hvis jeg har regnet rigtig, 675 Fod, altsaa henved 700 Fod, og naar vi nu tage Hensyn til, at Kjøbenhavns Havn kun paa et ganske enkelt Punkt, nemlig indenfor Kvælhushavne, er mere end 400 Fod, forekommer det mig, at disse Havnebassiner, i hvilke der ikke skal være nogen betydelig Færdsel, maatte kunne nødes med en lignende Bredde af 400 Fod. Jeg skønner ikke rettere, end at vi kunne faae bedre Forhold endogsaa flere Bassiner, det ene ved Siden af det andet, af en saadan rimelig Bredde paa det Terrain, som er indset dertil, hvis vi ville udvide det saa langt mod Vest, som det kan gøres uden Vanstuelighed, nemlig saa langt mod Vest, at der kan blive Plads for en Jernbane mellem Frihavnsanlægget og det nuværende Gadeanlæg, som kaldes Strandpromenaden og Sibberns Vej. Naar man gør det, vil man kunne komme til bedre Forhold paa Frihavnsterrainet, og man vil fremfor Alting kunne faae bedre Forhold paa Inderrheden. Enhver, der aarevis har færdeses dertil paa Inderrheden i Nøbaade, i Lyftbaade eller i Dampbaade ved Dag og ved Nat, sigtbart og i usigtbart Vær, i Storm og i Stille, vil have en meget tydelig Fornemmelse af, at Nheden, saaledes som den er kun med den allerstørste Varsomhed bør indsnæves; den er meget nok endda og Færdslen paa Nheden er vanstuelig nok, saaledes som Nheden allerede er; den bør ikke gøres snevrere.

Jeg skønner ikke rettere, end at naar vi anlægge nye Havne nord for Staden, vil det være ønskeligt, at vi anlægge dem saaledes, at vi ikke gøre det til en Betin-

gelse for deres Brugbarhed og Forrentning, at de netop skulle bruges som Frihavn. Jeg kan nemlig ikke Andet, end stille mig noget tvivlende overfor Spørgsmaalet, om det overhovedet vil blive muligt at anlægge og drive et Frihavnsanlæg paa en saadan Maade, at det — som ethvert økonomisk foretagende bør gjøre — vil kunne forrente sig. Ved Loven af 4de December 1863 blev der givet Kjøbenhavns Handelsstand og i det Hele taget Handelsstanden overalt i Landet Leilighed til, at forlanae sig udlagt eller afsærdiget en Frihavn, det vil sige en Fridof, blot med den Betingelse, at Regjeringen skulde gaa ind paa Arrangementet af disse Anlæg. Der har i de 26—27 Aar, der ere forløbene siden den Tid, mange Gange været Leilighed til, at kunne sage lige Fridoffer anlagte, men der er aldrig blevet gjort saa meget som et Forsøg derpaa. Dette forekommer mig, at tyde paa, at der i det Mindste under de hidtil gjældende Forhold ikke har været nogen virkelig Trang til en Frihavn. Naar man kan jo sige, at de Forhold, som nu stunde til, ville fremkalde Trangen til Frihavne. Ganske vist, de kunne fremkalde den; men de kunne forandre sig igjen, og der kan meget let komme den Situation, at vi ligge der og have hængt en stor Frihavn, som ingen vil bruge, fordi Folk hellere ville søge den almindelige Havn. Hvorvidt et Frihavnsanlæg vil kunne forrente sig, afhænger for en meget stor Del af vor egen Toldlov og for en Del af fremmede Toldlove. Det er kun naar Sagen behjæses ved Hjælp af disse Toldlove, at man vil kunne danne sig et Slags Skøn over, hvorvidt en Frihavn overhovedet vil kunne betale sig; men naar en Frihavns Christensbetingelser ere saa pæfære, som de saaledes ere, forekommer det mig, at det vil være letindigt at bygge en saadan Frihavn og at nedlægge i den en saa betydelig Kapital og en saa betydelig Del af Statskrediten, naar man ikke i alt Fald stiftede sig, at Havnen, hvis den ikke længere kunde bruges som Frihavn, i alt Fald vilde være et nyttigt Komplement til Kjøbenhavns almindelige Handelshavn. Hvad den Del af Havnen angaar, som Regjeringen har tent sig anlagt til Brug for den store Industri, tror jeg rigtigindt, efter hvad vi have hørt fra den høitærede Minister i Morgaars og i Dag, at de fleste ville være enige om, at det er overordentlig tvivlsomt, hvorvidt et industrielt Frihavnsanlæg vil kunne trives, naar det begrærdjes med Toldlove, som paalægge den Industri, som skulde drives i disse Anlæg, en Differentialtold. I Sammenligning med andre Anlæg her i Landet kunne vi ikke af